

Nr 100.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionsförbättring för vid marinen anställda daglönare; given Stockholms slott den 23 januari 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels till beredande av pensionsförbättring åt vid marinen anställda daglönare å tilläggsstat för år 1920 under tionde huvudtiteln bevilja ett förslagsanslag av 11,500 kronor;

dels i riksstaten för år 1921 höja det under elfte huvudtiteln upptagna ordinarie förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap, nu 288,000 kronor, med 21,000 kronor till 309,000 kronor;

dels ock förklara,

1) att till förman, sjukvaktare och annan daglönare, som pensioneras efter den 30 juni 1920, skall tills vidare utgå pension, som vid en tjänstetid av 25 år skall utgöra, för förman och sjukvaktare 600 kronor samt för annan daglönare 500 kronor jämte förhöjning av nämnda pensionsbelopp med 20 kronor för varje fullt tjänstår därutöver och under iakttagande tillika, att högsta pensionsbeloppet må uppgå till, för förman och sjukvaktare 900 kronor samt för annan daglönare 800 kronor; samt

2) att till förman, sjukvaktare och annan daglönare, som under tiden den 1 januari 1918—30 juni 1920 tillträtt pension enligt de i kungörelsen den 25 november 1910 angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare fastställda grunder, skall från och med den 1 juli 1920 tills vidare utgå tilläggs pension till sådan storlek, att densamma jämte pen-

sionen uppgår till det belopp, som skulle hava vederbörande i pension tillkommit, därest pensionen vid densammas beviljande bestämts enligt de under 1) här ovan angivna grunder.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 23 januari 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Statsråden: PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna anhöll härefter att få underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om pensionsförbättring för marinens daglönarpersonal samt anförde härvid följande.

Enligt för marinen gällande reglemente består daglönarstaten, vilken är en till flottan hörande civilmilitär stat, av hantverksförmän, sjukvaktare, gesäller och andra arbetare med dag- eller timlön, vid vardera av flottans stationer i Karlskrona och Stockholm till det antal ändamålet kräver. Hantverksförmän, sjukvaktare och gesäll innehava enahanda tjänsteställning som underofficerskorpral och annan daglönare samma tjänsteställning som menig. Daglönarstatens personal antages antingen med daglön för varje dag eller för varje arbetsdag under antagningstiden eller med timlön, daglönare vid sjukhusinrättning av förste läkaren, vid matinrättning av vederbörande kårchef samt vid övriga in-

rättningar och verkstäder av vederbörande stationsintendent eller varvsdepartementschef genom kontrakt på viss uppsägningstid, högst sex månader. Därjämte är stadgat, att en var vid daglönarstaten må göra ansökan om avsked hos den myndighet, av vilken han blivit antagen, samt att den, som är anställd genom kontrakt på viss uppsägningstid, kan av den myndighet, som utfärdat kontraktet, uppsägas när tjänsten sådant fordrar, ävensom att daglönare, som fyllt 65 år, skall, därest han enligt bestämmelserna i kungl. kungörelsen den 25 november 1910 angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare är berättigad till pension, uppsägas från sin anställning vid flottan och anmälas till pensions erhållande.

Det stora flertalet av flottans daglönare utgöres av arbetare vid flottans varv. Såsom av det förut sagda framgår, finnas jämväl daglönare anställda vid en del inrättningar, som tillhöra flottans stationer. Därjämte förekommer ett mindretal daglönare vid kustartilleriet.

Beträffande de pensionsförmåner, som enligt förutnämnda kungörelse den 25 november 1910, vilken trätt i kraft den 1 januari 1911, tillkomma daglönare, är i § 2 av kungörelsen stadgat, att för rätt att komma i åtnjutande av pension erfordras dels en tjänstetid av minst 25 år och dels att antingen hava uppnått 65 levnadsår eller efter uppnådda 60 levnadsår befinnas vara på grund av försvagat hälsotillstånd eller nedsatta krafter mindre tjänlig till arbete vid marinen eller ock efter uppnådd levnadsålder av 55 år befinnas av behörigen styrkt sjuklighet vara för framtiden oförmögen till utförande av arbete därstädes. Pensionsbeloppet bestämmes enligt § 3 i kungörelsen efter tjänstetidens längd och utgör vid en tjänstetid av 25 år, för förman och sjukvaktare 400 kronor samt för annan daglönare 300 kronor; för varje fullt tjänstår därutöver höjes pensionsbeloppet med 15 kronor för förman och sjukvaktare och 10 kronor för annan daglönare, dock att högsta pensionsbeloppet utgör, för förman och sjukvaktare 625 kronor samt för annan daglönare 450 kronor.

Någon pensionsavgift erlägges ej av marinens daglönare.

Innan jag övergår till den föreliggande frågan, torde jag få erinra, att Kungl. Maj:t, i syfte att i pensionsåldern ingående daglönare skulle kunna erhålla den fortsatta arbetsförtjänst, som med hänsyn till nuvarande pensionsförhållanden vore behövlig under rådande dyrtid, genom brev den 28 februari 1919 förordnat,

att den, som med pension avginge eller efter 1918 års ingång avgått från anställning såsom daglönare vid marinen, finge — efter beprövande av den myndighet, varunder arbetaren såsom daglönare hört — därest hans bibehållande i arbete vore med kronans fördel förenligt, tillsvidare under tiden till och med den 31 december 1919 beredas arbete under samma myndighet mot ersättning, som befundes skälig med hänsyn till arbetarens användbarhet; dock att sådan ersättning tillhoppa med pensionen icke skulle uppgå till högre belopp än han åtnjutit i avlöning före ingången i pensionsåldern, allt för år räknat; samt

att pensionerad daglönare finge under den tid, han i enlighet med vad sålunda föreskrivits bereddes arbete vid marinen, komma i åtnjutande av de förmåner i avseende å sjukavlöning, läkararvode, fria medicamenter, ersättning vid olycksfall och begravningshjälp, vartill han enligt gällande bestämmelser varit berättigad, därest han kvarstått i sin förutvarande befattning.

Därefter har Kungl. Maj:t enligt brev den 12 december 1919 medgivit, att enahanda föreskrifter finge att gälla även efter 1920 års ingång till den tidpunkt, då bestämmelser om pensionsförbättring åt dag- och timlönare vid marinen kunde komma att träda i kraft, dock längst till 1920 års utgång.

I en uti januari 1918 avlåten skrivelse hava delegerade för samtliga dag- och timlönare vid flottans varv i Karlskrona och Stockholm anhållit om förhöjning i de nu utgående pensionsbeloppen på sådant sätt, att varvsarbetare, som innehaft anställning under 25 år, vid fyllda 65 år erhöle i pension 500 (nu 300) kronor samt att pensionsbeloppet för varje fullt tjänstår därutöver höjdes med 25 (nu 10) kronor, dock att högsta pensionsbeloppet skulle utgöra 875 (nu 450) kronor.

Såsom skäl för sin framställning hava sökandena åberopat de rådande dyra levnadskostnaderna, vilka troligen allt framgent komme att göra sig gällande och varav bleve en följd, att de nu utgående pensionsbeloppen icke vore tillräckliga för pensionstagarnas livsuppehälle.

Sedan marinförvaltningen anbefallts att häröver avgiva utlåtande, har ämbetsverket med eget utlåtande av den 21 mars 1918 överlämnat yttranden i ärendet av varvscheferna vid flottans stationer i Karlskrona och Stockholm,

Framställning
av daglönare
vid flottans
varv i Karls-
krona och
Stockholm i
januari 1918.

Marinförvalt-
ningens ut-
låtande den
21 mars 1918
m. m.

Varvschefen i Karlskrona har därvid tillstyrkt förevarande framställning om pensionsreglering för daglönare samt beträffande förman och sjukvaktare hemställt, att det lägsta pensionsbeloppet måtte bestämmas till 100 kronor högre än för annan daglönare eller till 600 kronor samt att det belopp, varmed detta pensionsbelopp borde höjas för varje fullt tjänstår utöver 25, måtte fastställas till 30 kronor, dock att högsta pensionsbeloppet för förman och sjukvaktare skulle utgöra 1,050 kronor.

Varvschefen i Stockholm har uttalat, att frågan om definitiv pensionsreglering för marinens daglönare borde upptagas till behandling först i samband med prövningen av spörsmålet om pensionsbeloppen för samtlig personal i statens tjänst. Emellertid har varvschefen därjämte biträtt ett av chefen för ingenjördepartementet vid flottans varv avgivet förslag därom, att de till daglönarna utgående pensionsbeloppen måtte provisoriskt höjas med omkring 75 % till 500 kronor såsom lägsta pensionsbelopp, 20 kronor såsom förhöjning för varje tjänstår utöver 25 och 800 kronor såsom maximum för daglönare samt till resp. 700, 25 och 1,000 kronor för förman och sjukvaktare.

För egen del har marinförvaltningen i berörda utlåtande den 21 mars 1918 hemställt, att frågan om förbättring av samtliga till marinens f. d. befattningshavare nu utgående pensioner måtte göras till föremål för en enhetlig utredning, som torde bära anförtros åt särskilda sakkunniga.

Framställning
av marinens
förmansför-
ening den 28
mars 1918.

Härefter har marinens förmansförening i skrivelse den 28 mars 1918 anhållit, att förmännen måtte beredas ökning av till dem utgående pensioner i överensstämmelse med varvschefens i Karlskrona i ämnet avgivna, i det föregående omförmälda förslag.

Marinförvalt-
ningens yt-
rande den 18
april 1918.

Häröver har marinförvaltningen den 18 april 1918 avgivit yttrande samt därvid åberopat innehållet av sitt den 21 mars samma år i ärendet avgivna utlåtande.

Uppdrag be-
träffande dag-
lönares an-
ställande, av-
löning och
pensionering
den 25 sep-
tember 1918.

Vid föredragning den 11 september 1918 av omförmälda framställningar har Kungl. Maj:t bemyndigat chefen för sjöförsvarsdepartementet att uppdraga åt vissa inom departementet tidigare tillkallade sakkunniga att biträda med verkställande av utredning och avgivande av förslag i fråga om erforderliga bestämmelser beträffande de vid marinen anställda daglönarnas anställande, avlöning och pensionering.

Sådant uppdrag lämnades den 25 september 1918 åt bemälda sakkunniga, vilka därvid förstärktes med ytterligare två personer.

Sedan därefter 1919 års lagtima riksdag, med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, beviljat medel till beredande av tillfällig pensionsförbättring åt viss personal vid marinen — f. d. officerare och underofficerare med vederlikar — samt den 29 augusti 1919 utfärdats kungörelse angående grunder för denna pensionsförbättring, har den 3 september samma år åt förutnämnda sakkunniga uppdragits att verkställa och i så god tid, att proposition i ämnet kunde avlåtas till 1920 års riksdag, till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till pensionsförbättring för daglönare vid marinen, därvid de fastställda grunderna för pensionsförbättring för officerare och underofficerare med vederlikar borde i tillämpliga delar vinna beaktande.

Uppdrag be-
träffande pen-
sionsförbätt-
ring för dag-
lönare den 3]
september
1919.

Till fullgörande av det den 3 september 1919 dem lämnade uppdraget hava bemälda sakkunniga i skrivelse den 3 oktober samma år avgivit förslag i omförmält hänseende samt därvid överlämnat en av åtskilliga pensionerade daglönare vid marinen gjord, den 6 september 1919 inkommen framställning om en stadigvarande förbättring av de nu utgående pensionerna, vilken framställning blivit överlämnad till de sakkunniga för att tagas i övervägande vid uppdragets utförande.

Sakkunnigas
skrivelse den
3 oktober
1919.

I berörda skrivelse hava de sakkunniga anfört följande.

Vid föregående överläggningar angående frågan om daglönarnas pensionering hade de sakkunniga funnit sig böra taga under övervägande en omläggning av hittills gällande pensionssystem i huvudsaklig anslutning till de grunder, som gällde för pensionering av telegrafverkets verkstads-, förråds- och linjearbetare samt statens järnvägars och vattenfallsverkens icke ordinarie personal enligt den 29 juni 1917 utfärdade reglementen. Det syntes emellertid få anses osäkert, huruvida frågan om en dylik omreglering av daglönarnas pensioner skulle hinna föreläggas 1920 års riksdag. För att de vid åldersgränsen stående daglönarna ej allt för länge skulle behöva vänta på en för dem i utsikt ställd pensionsförbättring, syntes de sakkunniga under sådana förhållanden ingen annan utväg föreligga än att, med bibehållande i övrigt av nuvarande pensionssystem, verkställa en provisorisk reglering av pensionsbeloppen, avsedd att komma de arbetare till godo, som nödgades avgå, innan den ifrågasatta omläggningen av daglönarnas pensionering kunde bli genomförd.

Då det för de sakkunniga gällt att finna en lämplig grund för en dylik reglering av pensionsbeloppen, hade det i första hand synts vara av intresse att företaga en jämförelse mellan å ena sidan de till marinens daglönare nu utgående pensionerna och å andra sidan de belopp, vilka såsom statspension tillkomme delägare i de affärsdrivande verkens pensionskassor för pensionering av icke ordinarie personal. Enligt de för berörda pensionskassor gällande, i detta hänseende likalydande reglementena utginge pension allt efter tjänstetidens längd med belopp, motsvarande 25—100 % av fastställt pensionsunderlag. Lägsta pensionen, 25 %, utginge efter 10 tjänstår; för varje år därutöver intill 30 år höjdes siffran med $2\frac{1}{2}$ %, så att pensionen vid 20 tjänstår motsvarade 50 % och vid 30 år 75 % av pensionsunderlaget. Vid en tjänstetid av mer än 30 år ökades tillägget till 5 % per år, så att högsta beloppet, 100 %, ernåddes vid 35 tjänstår. Pensionen uppdelades i statspension och avgiftspension. Statspensionen, som här närmast komme i betraktande, beräknades efter ett pensionsunderlag, som kunde variera i visst förhållande till timlönen, men som med nuvarande lönenivå för flertalet löntagare torde uppgå till det stadgade maximibeloppet, 850 kronor (motsvarande en timlön av 65 öre). Utginge man från nämnda pensionsunderlag, utgjorde statspensionen sålunda vid 35 tjänstår 850 kronor, vid 34 år 807 kronor 50 öre (= 95 % av pensionsunderlaget), vid 30 år 637 kronor 50 öre (= 75 %) o. s. v.

För marinens daglönare utgjorde pensionsbeloppet enligt nuvarande bestämmelser 300 kronor vid en tjänstetid av 25 år, den lägsta tjänst-ålder, som över huvud taget berättigade till pension. För varje fullt tjänstår därutöver höjdes beloppet med 10 kronor intill högst 450 kronor, vilket belopp sålunda tillkomme arbetare, som tjänat staten minst 40 år. Den i det föregående omförmälda framställning om pensionsförbättring, som av arbetarna under år 1918 ingivits till Kungl. Maj:t, avsåge en höjning av begynnelsesiffran till 500 kronor jämte 25 kronors tillägg per år, så att maximibeloppet skulle bli 875 kronor. Av varvschefen i Karlskrona hade denna framställning oavkortat tillstyrkts, medan varvschefen i Stockholm förordat en höjning av 20 kronor för varje tjänstår, vadan alltså högsta pensionsbeloppet skulle stanna vid 800 kronor. De sakkunniga hade för sin del, i anslutning till de ovan anförda bestämmelserna vid statens övriga verk, ansett som maximum böra fastställas ett belopp av 850 kronor, vilken pension skulle utgå vid 35 tjänstår. För arbetare, som räknade kortare tjänstetid, hade pensionsbeloppen reducerats efter en likartad skala som vid de andra verken, dock med någon avrundning, så att avdraget för varje felande tjänstår

satts till 40, resp. 20 kronor, medan motsvarande belopp vid en statspension, beräknad efter ett pensionsunderlag av 850 kronor, bleve 42 kronor 50 öre och 21 kronor 25 öre (5, resp. 2.5 % av pensionsunderlaget). Vid en tjänstetid av 25 år skulle pensionsbeloppet sålunda utgöra 550 kronor. Huru förslaget i övrigt verkade, framginge av följande sammanställning:

Antal tjänstår.	Nuvarande bestämmelser för daglönare vid marinen.	Varvschefernas förslag år 1918.		Sakkunnigas förslag.	Högsta statspension enl. d. 29 juni 1917 utfärdade reglementen.
		Varvschefen i Stockholm.	Varvschefen i Karlskrona.		
25	300	500	500	550	531.25
26	310	520	525	570	552.50
27	320	540	550	590	573.75
28	330	560	575	610	595.00
29	340	580	600	630	616.25
30	350	600	625	650	637.50
31	360	620	650	690	680.00
32	370	640	675	730	722.50
33	380	660	700	770	765.00
34	390	680	725	810	807.50
35	400	700	750	850	850.00
36	410	720	775		
37	420	740	800		
38	430	760	825		
39	440	780	850		
40	450	800	875		

Såsom av tabellen framginge, skulle de av de sakkunniga föreslagna provisoriska pensionsbeloppen något överstiga de statspensionsbelopp, som utginge för icke ordinarie personal vid statens förenämnda verk. Därtill borde emellertid erinras, att de vid sistnämnda statspensioner fogade övergångsbestämmelserna om avgiftspension så tillämpades, att de pensionsbelopp, som till åsyftade pensionärer utan kostnad för dem personligen utginge, faktiskt bleve högre än de av de sakkunniga för marinens arbetare föreslagna beloppen.

För förmän och sjukvaktare vid marinen utgjorde pensionen enligt nuvarande bestämmelser vid en tjänstetid av 25 år 400 kronor, vilket belopp för varje fullt tjänstår däröver intill 40 år höjdes med 15 kronor.

Maximibeloppet vore alltså 625 kronor. Vid lägsta pensionsåldern, 25 år, erhöle en förman eller sjukvaktare i pension 100 kronor mer än annan daglönare; vid högre tjänstetid ökades skillnaden, så att vid 40 år förmanspensionen överstege daglönarpensionen med 175 kronor. Enligt de sakkunnigas mening syntes förmän och sjukvaktare vid den nu ifrågasatta provisoriska regleringen böra bibehållas vid något högre pensioner än arbetarna i övrigt. Det tillägg av 100 kronor vid 25 tjänstår, som nu utginge, torde därvid lämpligen böra lämnas orubbat. Att i mån av längre tjänstetid successivt öka tillägget, såsom hittills varit fallet, syntes däremot mindre lämpligt, särskilt med hänsyn därtill att pensionen för äldre förmän i så fall skulle komma att väsentligen överskrida det för statspension enligt pensionsreglementena den 29 juni 1917 stadgade maximibeloppet. I jämförelse med nu utgående pensioner innebure de sakkunnigas förslag i varje fall även för förmännens vidkommande en avsevärd förbättring. Vid en tjänstetid av 35 år och därutöver skulle pensionen för förmän och sjukvaktare komma att utgöra 950 kronor, medan motsvarande belopp vid 35 tjänstår nu vore 550 kronor och vid 40 år, som ovan sagts, 625 kronor.

På grund av vad sålunda anförts ville sakkunniga föreslå, att § 3 i kungörelsen den 25 november 1910 angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare måtte erhålla följande ändrade lydelse:

»Pensionsbeloppet bestämmes efter tjänstetidens längd och utgör vid en tjänstetid av 25 år, för förman och sjukvaktare 650 kronor samt för annan daglönare 550 kronor; för varje fullt tjänstår därutöver intill 30 år höjes pensionsbeloppet med 20 kronor och för varje ytterligare år med 40 kronor; dock skall högsta pensionsbeloppet utgöra, för förman och sjukvaktare 950 kronor samt för annan daglönare 850 kronor.»

Vid beräkning av kostnaderna för den föreslagna pensionsförbättringen hade de sakkunniga uppgjort en sammanställning över antalet arbetare, som under de närmaste åren inginge i pensionsåldern, vilken sammanställning torde såsom bilaga 1 få fogas vid detta protokoll. Antalet vid marinen anställda daglönare, som redan vore eller före 1920 års utgång bleve pensionsberättigade, uppginge, enligt vad tablån utvisade, till 34. Sammanlagda pensionsbeloppet för dessa arbetare skulle med nu gällande bestämmelser uppgå till 17,920 kronor per år. Därest berörda arbetare bleve delaktiga av den föreslagna pensionsförbättringen, höjdes beloppet till 29,520 kronor, alltså en ökning med 11,600 kronor. Under år 1921 bleve, om ingen oförutsedd avgång dessförinnan inträffade, ytterligare 22 daglönare berättigade till pension, och komme

kostnadsökningen för dessa, därest den provisoriska pensionsförbättringen även under sistnämnda år skulle äga tillämpning, att uppgå till 7,620 kronor per år. Inalles skulle sålunda det föreslagna provisoriet, därest detsamma förutsattes komma att tillämpas för daglönare, som avginge före 1921 års utgång, för staten innebära en årlig utgiftsökning med något över 19,000 kronor, ett belopp, som dock komme att successivt minskas i mån av avgång genom dödsfall bland ifrågavarande pensionärer.

Den sålunda föreslagna pensionsförbättringen kunde, liksom den vid 1919 års lagtima riksdag beslutade pensionsförbättringen för viss personal vid marinen, enligt de sakkunnigas åsikt icke vara avsedd att råda bot för de extraordinära förhållanden, som världskriget framkallat, och syntes denna förbättring fördenskill ej heller för de därav berörda arbetarna utgöra hinder att jämväl komma i åtnjutande av dyrtidstillägg enligt de grunder, som för f. d. befattningshavare i statens tjänst i övrigt vore eller bleve fastställda.

Rätt att komma i åtnjutande av den föreslagna pensionsförbättringen borde tillkomma icke endast de arbetare, som efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande uppnådde pensionsåldern, utan även sådana, som jämlikt kungl. brevet den 28 februari 1919 erhållit tillstånd att efter ingående i pensionsåldern fortfarande kvarstå i arbete vid marinen.

Beträffande åter förutnämnda, av åtskilliga pensionerade daglönare gjorda framställning om en mera bestående pensionsförbättring hade de sakkunniga funnit tidpunkten för åtgärder i detta syfte ännu icke vara inne. Att de ändrade tidsförhållandena efter hand skulle nödvändiggöra en dylik reglering av förut fastställda pensioner av den art, varom här vore fråga, vore dock något, som man redan nu med tämligen stor visshet syntes kunna förutse. Detta vore emellertid ett spörsmål, som berörde icke endast de nu ifrågavarande arbetarna, utan ägde aktualitet även för andra på liknande sätt pensionerade befattningshavare inom olika grenar av statsförvaltningen. De sakkunniga förutsatte fördenskill, att Kungl. Maj:t, då nu utgående dyrtidstillägg en gång skulle upphöra, komme att i ett sammanhang till prövning upptaga frågan om en reglering av utgående pensioner i samtliga dessa fall, där förut fastställda belopp med hänsyn till den blivande prisnivån befunnes vara otillräckliga. Vid denna reglering torde även flottans pensionerade daglönare kunna förvänta att få sina önskemål beaktade. Att däremot redan nu upptaga pensioneringsfrågan för en enda av flera i detta avseende likställda grupper till särskild prövning skulle enligt de sakkunnigas mening innebära ett föregripande av en sådan enhetlig pensionsreglering.

Med anledning av remiss har marinförvaltningen den 18 december 1919 avgivit utlåtande över de sakkunnigas förslag till provisorisk pensionsreglering för marinens daglönare samt därvid överlämnat ett från direktionen över flottans pensionskassa inhämtat, den 29 november samma år dagtecknat yttrande i ärendet.

Direktionens
över flottans
pensionskassa
yttrande den
29 november
1919.

I nämnda yttrande har bemälda direktion tillstyrkt de sakkunnigas förslag till förändrad lydelse av § 3 i kungörelsen den 25 november 1910 angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare samt vidare anfört följande.

De sakkunniga hade uttalat den åsikten, att den föreslagna pensionsförbättringen borde tillkomma icke allenast de arbetare, som efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande uppnådde pensionsåldern, utan även sådana, som jämlikt kungl. brevet den 28 februari 1919 erhållit tillstånd att efter ingående i pensionsåldern fortfarande kvarstå i arbete vid marinen.

Direktionen biträdde de sakkunnigas åsikt, att de arbetare, som jämlikt berörda kungl. brev efter avgången från anställning som daglönare beretts arbete vid marinen, borde komma i åtnjutande av den nu ifrågasatta pensionsförbättringen, men borde enligt direktionens förmenande samma förmån beredas jämväl de daglönare, som efter 1918 års ingång erhållit avsked och icke kunnat beredas dylikt arbete, då det icke kunde anses rättvist, att dessa daglönare jämväl skulle gå förlustiga den ifrågasatta pensionsförbättringen, vilken däremot skulle tillkomma dem av deras arbetskamrater, som haft förmånen att fortfarande erhålla arbete vid marinen. Nämnda pensionsförbättring borde alltså enligt direktionens förmenande tillkomma alla under år 1918 pensionerade daglönare, varjämte direktionen ville framhålla önskvärldheten därav, att en pensionsförbättring för samtliga redan pensionerade daglönare — liksom även för övriga kategorier pensionärer — med det snaraste bleve genomförd.

Marinförvalt-
ningens utlå-
tande den
18 december
1919.

I sitt oförmälda utlåtande den 18 december 1919 har marinförvaltningen, i fråga om den av åtskilliga pensionerade daglönare gjorda framställningen om en stadigvarande förbättring i pensionerna, i likhet med de sakkunniga, hänvisat därtill, att Kungl. Maj:t torde komma att föranstalta om en allmän förhöjning av de inom förvaltningens olika grenar beviljade, nu utgående pensionerna. Förslaget till förändrad lydelse av § 3 i kungörelsen den 25 november 1910 angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare

och övriga daglönare — varigenom en provisorisk pensionsreglering för marinens daglönare skulle åvägbringas — har marinförvaltningen funnit sig böra biträda, liksom ock ämbetsverket, lika med de sakkunniga, ansett givet, att pensionsregleringen skulle tillkomma även de pensionsberättigade daglönare, vilka enligt bestämmelserna i kungl. brevet den 28 februari 1919 erhållit tillstånd att kvarstå i arbete. Däremot har ämbetsverket förklarat sig icke dela den av direktionen över flottans pensionskassa uttalade åsikten, att pensionsregleringen borde givas retroaktiv verkan från och med år 1918.

Slutligen har marinförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t för genomförande enligt de av sakkunniga angivna grunder av en tillfällig pensionsreglering för de under år 1920 och därefter, till dess nya grunder för pensioneringen fastställdes, med pension avgående, vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare, måtte föreslå riksdagen dels att å tilläggsstat för år 1920 bevilja ett förslagsanslag å 11,500 kronor, dels ock att i riksstaten för år 1921 öka det under tionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap från nuvarande belopp, 288,000 kronor, med 19,000 kronor till 307,000 kronor.

I ärendet har därefter statskontoret den 8 innevarande januari av-
givit utlåtande samt därvid anfört följande.

Statskonto-
rets utlåtande
den 8 januari
1920.

Vad först beträffade den av åtskilliga pensionerade daglönare vid marinen gjorda framställningen om en mera bestående pensionsförbättring delade statskontoret den av de sakkunniga uttalade uppfattning, att en definitiv reglering av pensionsförhållandena beträffande nu ifrågasvarande pensionärer borde ske i sammanhang med en dylik pensionsförbättring för statens övriga pensionärer samt att med hänsyn till alltjämt rådande ovisshet om prisläget ens för den närmaste framtiden möjlighet ännu icke kunde anses förefinnas att vidtaga en sådan pensionsreglering.

Däremot ville det synas statskontoret, som om, särskilt med hänsyn till det genom kungl. beslutet den 28 februari 1919 lämnade medgivandet, att tillfälle borde beredas daglönare, som pensionerats efter ingången av år 1918, att i avvaktan å förbättrade pensionsförhållanden tillsvidare intill utgången av år 1919 kvarstå i arbete vid marinen mot viss avlöning utöver pensionen, en pensionsförbättring för daglönarpersonalen vid marinen nu borde genomföras, utan att därvid hänsyn toges till rådande dyrtid. Visserligen hade pensionsförhållandena för denna personal så nyligen som år 1910 undergått en avsevärd förbättring,

men de därvid bestämda pensionsbeloppen framstode numera såsom otillräckliga, sedan för andra grupper av arbetarpersonal i statens tjänst beretts vida fördelaktigare pensionering. Att den sålunda ifrågasatta pensionsförbättringen måste erhålla en viss retroaktiv verkan, syntes vara nödigt med hänsyn till föreliggande förhållanden. Förenämnda sakkunniga liksom marinförvaltningen ville emellertid inskränka pensionsförbättringen för redan pensionerade daglönare att gälla endast dem, för vilka fortfarande kunnat beredas arbete vid marinen. I likhet med direktionen över flottans pensionskassa hyste statskontoret den mening, att billigheten dock krävde, att även övriga efter 1918 års ingång pensionerade daglönare bleve delaktiga av pensionsförbättringen, enär i annat fall den tillfälliga omständigheten, att arbete ej kunnat beredas eller eventuellt erbjudet fortsatt arbete måhända på grund av vederbörandes hälsotillstånd ej kunnat antagas, skulle utöver olägenheten av mistad arbetsförtjänst medföra uteslutning från en pensionsförbättring, som skulle komma deras samtidigt pensionerade kamrater till del. För pensionsförbättringens allmänna tillämpning från början av år 1918 talade även den omständigheten, att då började tillämpas den pensionsreglering för vissa andra grupper av arbetare i statens tjänst, som av de sakkunniga i viss mån tagits till förebild vid avpassande av de av dem föreslagna pensionsbeloppen.

Förenämnda sakkunniga, som syntes hava för avsikt att framlägga förslag till omläggning av det för daglönare vid marinen nu gällande pensionssystem i huvudsaklig anslutning till de grunder, som gällde för pensionering av telegrafverkets, statens järnvägars och vattenfallsverkets arbetarpersonal enligt den 29 juni 1917 fastställda reglementen, hade nu i avbidan på utarbetande av ett dylikt pensionssystem föreslagit, att med bibehållande i övrigt av nuvarande pensioneringsgrunder pensionsbeloppen måtte höjas till motsvarighet med vad som, oberäknat på erlagda avgifter grundat pensionsbelopp, kunde i pension tillkomma arbetare i enlighet med nyssnämnda reglementen. Detta skulle innebära ett högsta pensionsbelopp för daglönare av 850 kronor. Enligt nämnda reglementen utginge detta högsta belopp endast till arbetare med en timlön av minst 65 öre; vid mindre timlön bleve pensionens belopp reducerat så, att exempelvis en timlön av 60 öre föranledde till ett pensionsbelopp av 800 kronor. Oaktat icke alla daglönare vid marinen, enligt vad av de sakkunnigas utredning framginge, åtnjöte en timlön av 65 öre, skulle likväl enligt föreliggande förslag pensionen även för daglönare med mindre avlöning än som motsvarade nämnda timlön kunna uppgå till 850 kronor. Med hänsyn till nu omförmälda förhållande och då

försiktigheten syntes bjuda att vid nu ifrågavarande provisoriska pensionsreglering icke i någon mån överskrida vad som kunde antagas bliva godkänt vid den i utsikt ställda mera definitiva pensionsregleringen, syntes det enligt statskontorets mening kunna ifrågasättas, huruvida icke de sakkunnigas förslag borde i avseende å pensionsbeloppen i någon mån modifieras. För sin del ville statskontoret förorda det av varvschefen vid flottans station i Stockholm år 1918 framlagda förslaget, ehuru även detta förslag måhända kunde anses innebära alltför stor pensionsförbättring i jämförelse med de pensioneringsgrunder, som år 1918 godkändes att gälla för marinens stammanskap. Att varvschefens berörda förslag därjämte närmare än de sakkunnigas förslag anslöte sig till nu gällande pensionssystem för daglönarna, måste enligt statskontorets mening anses såsom en fördel, när det gällde ett provisorium. Enligt detta förslag, som innebure en högst avsevärd pensionsförbättring, skulle pensionen vid 25 tjänstår utgöra 500 kronor; för vart tjänstår därutöver skulle pensionsbeloppet ökas med 20 kronor, dock så att högsta pensionsbeloppet skulle bliva 800 kronor, som alltså skulle erhållas vid minst 40 tjänstår. På samma gång som detta i jämförelse med de sakkunnigas förslag innebure en begränsning av pensionsbeloppen, bibehölles nu gällande bestämmelse i fråga om antalet tjänstår för erhållande av det högsta möjliga pensionsbeloppet. Därigenom komme pensionsförbättringen att över hela linjen bliva proportionsvis lika stor, vilket särskilt i fråga om förbättringen av de efter ingången av år 1918 beviljade pensionerna syntes vara av betydelse.

Enligt nuvarande bestämmelser vore pensionen för förman eller sjukvaktare vid 25 tjänstår 100 kronor högre än pensionen för annan daglönare med samma antal tjänstår, och för vart ytterligare tjänstår tillgodoräknades 5 kronor mera än för annan daglönare. I likhet med de sakkunniga ansåge statskontoret, att bibehållandet av en sådan proportion skulle vid ifrågavarande provisoriska pensionsreglering leda till alltför stora pensioner; och syntes det statskontoret, som om en skälig pensionsförbättring skulle vinnas, om pensionen för förman och sjukvaktare fastställdes till 600 kronor vid 25 tjänstår med ökning av 20 kronor för vart tjänstår därutöver, dock högst 900 kronor, som alltså skulle erhållas vid minst 40 tjänstår.

I de sakkunnigas förslag saknades närmare föreskrifter rörande bestämmande av det pensionstillägg, som skulle utgå till redan pensionerad daglönare. Sådan föreskrift syntes dock icke kunna undvaras, särskilt beträffande frågan, huruvida den tid, som vederbörande efter pensioneringen kunde hava enligt nådigt medgivande varit i arbete vid ma-

rinen, borde tillgodoräknas såsom ytterligare tjänstår och sålunda kunna föranleda eventuell pensionsförhöjning på grund av längre tjänstetid. Med hänsyn till den karaktär av nödhjälpsarbete, som under förhanden varande omständigheter måste tilläggas vederbörandes tjänstgöring efter erhållen pension, och då vid det förhållande att några, men icke alla av ifrågavarande pensionärer erhållit arbete vid marinen, ett tillgodoräknande i pensionsavseende av sådan tjänstetid skulle verka ojämnt och framstå såsom en orättvisa mot dem bland pensionärerna, som icke fått eller kunnat antaga fortsatt arbete, ansåge statskontoret för sin del riktigast, att pensionsförbättringen avpassades efter den tjänstetid, som lagts till grund för beräkning av den redan erhållna pensionen.

Statskontoret, som föreställde sig, att de nya bestämmelserna borde fortast möjligt komma i tillämpning och därför träda i kraft redan under loppet av innevarande år, förslagsvis från och med den 1 juli 1920, utginge från, att förenämnda medgivande om fortsatt arbete icke komme att utsträckas längre än till dess de nya pensionsbestämmelserna sålunda kunde väntas träda i kraft. Från denna tidpunkt borde då enligt statskontorets mening till de efter ingången av år 1918 pensionerade daglönarna utgå tilläggspensioner, avpassade efter de nya bestämmelserna, d. v. s. tilläggspensionen skulle utgöra skillnaden mellan innehavande pension och den pension, som skulle hava tillkommit vederbörande, om pensionen avpassats efter de nya bestämmelserna.

Då enligt det uppdrag, som lämnats förenämnda sakkunniga att avgiva förslag till pensionsförbättring åt daglönarpersonalen vid marinen, de år 1919 godkända grunder för pensionsförbättring för viss personal vid marinen borde i tillämpliga delar vinna beaktande, ville statskontoret icke underlåta att erinra därom, att den sålunda beviljade pensionsförbättringen utginge med fullt belopp endast till den, som pensionerats efter utgången av år 1918, men med endast halvt belopp till den, som under år 1918 avgått med pension. Att statskontoret för sin del emellertid icke ville påyrka en dylik anordning beträffande den nu föreslagna pensionsförbättringen för daglönarpersonalen berodde, förutom av den omständigheten att en del av de under år 1918 pensionerade daglönarna kvarstått i arbete vid marinen efter ingången av år 1919, jämväl därpå att, såsom ovan erinrats, med 1918 års ingång inträtt en pensionsreglering för motsvarande arbetarpersonal vid vissa andra statens verk.

Under åberopande av vad sålunda anförts har statskontoret hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva, att i stället för de av riksdagen år 1910 godkända grunder för pensionering av dag-

lönarpersonalen, i den del desamma fått uttryck i § 3 av kungörelsen den 25 november 1910 angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare, följande bestämmelser måtte fastställas att gälla från och med den 1 juli 1920, nämligen:

»1. Pensionsbeloppet bestämmes efter tjänstetidens längd och utgör vid en tjänstetid av 25 år, för förman och sjukvaktare 600 kronor samt för annan daglönare 500 kronor; för varje fullt tjänstår därutöver höjes pensionsbeloppet med 20 kronor, dock skall högsta pensionsbeloppet utgöra, för förman och sjukvaktare 900 kronor samt för annan daglönare 800 kronor.

2. Till förman, sjukvaktare eller annan daglönare, som under tiden den 1 januari 1918—30 juni 1920 tillträtt pension enligt de år 1910 fastställda grunder, skall från och med den 1 juli 1920 utgå en tilläggs-pension till sådant belopp, att detsamma jämte pensionen uppgår till det belopp, som skulle hava vederbörande i pension tillkommit, därest pensionen vid densammas beviljande avpassats efter de under 1 här ovan meddelade bestämmelser.»

I de gjorda kostnadsberäkningarna hade statskontoret icke anledning föreslå någon ändring. Väl skulle de av statskontoret föreslagna, i någon mån reducerade pensionsbeloppen föranleda någon kostnadsminskning, men å andra sidan ökades kostnaden därigenom att enligt statskontorets förslag tilläggs-pensioner skulle utgå till alla efter 1918 års ingång pensionerade och ej blott, såsom de sakkunniga föreslagit, till dem bland pensionärerna, som erhållit fortsatt arbete vid marinen. På föreliggande uppgifter kunde icke några exakta kostnadsberäkningar i sistnämnda avseende grundas, men då det anslag, som skulle för ändamålet anlitas, vore av förslagsanslags natur, syntes skillnaden, som i alla händelser vore obetydlig, icke kunna anses vara av beskaffenhet att behöva inverka på anslaget belopp.

I och med den under de senare åren inträdda synnerligen avsevärda fördyringen av levnadskostnaderna har det för statsmakterna framstått såsom en bjudande nödvändighet att bereda såväl i statens tjänst varande som f. d. befattningshavare särskilda dyrtidsbidrag till deras avlöningar, resp. pensioner. Men jämsides härmed har ock en förbättring av tidigare bestämda avlönings- och pensionsbelopp ansetts böra i viss omfattning beviljas, där beloppen ej funnits motsvara den före inträdandet av nuvarande exceptionella förhållanden rådande prisnivån. Vad marinen beträffar, har sålunda av 1918 och 1919 års lagtima riksdagar beviljats

Departementschefens
yttrande.

tillfällig löneförbättring för viss vid marinen anställd personal samt av sistnämnda års lagtima riksdag medgivits tillfällig pensionsförbättring åt f. d. officerare och underofficerare med vederlikar vid marinen.

I avseende å avlöningen för marinens daglönarpersonal tillkommer denna personal dyrtidsbidrag enligt för övriga statstjänare gällande bestämmelser. Med hänsyn till sättet för bestämmandet av nämnda avlöning, för vilket i det föregående (sid. 3 o. 4) redogjorts, har någon tillfällig löneförbättring icke ansetts böra tillerkännas daglönarpersonalen, utan har denna löneförbättring kompenserats därigenom att avlöningarna undergått förhöjning allteftersom arbetsprisen, fränsett dyrtiden, inom motsvarande privata verksamhetsområden stigit.

Vad marinens f. d. daglönare beträffar, hava dessa kommit i åtnjutande av dyrtidstillägg å till dem utgående pensioner i enlighet med de grunder, som av 1919 års lagtima riksdag bestämts för övriga f. d. befattningshavare i statens tjänst.

Sedan numera 1919 års lagtima riksdag tillerkänt f. d. officerare och underofficerare med vederlikar, förutom dyrtidstillägg, tillfällig pensionsförbättring, lärer en motsvarande förmån böra komma jämväl f. d. daglönare vid marinen till del. Det torde nämligen enligt min mening vara uppenbart, att de pensionsbelopp, som nu tillkomma dessa daglönare i enlighet med kungörelsen den 25 november 1910 angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare och vilka här ovan (sid. 4) angivits, äro alltför knappt tillräckliga för att de, även fränsett dyrtiden, skola kunna anses skäliga. Såväl de sakkunniga, vilka enligt uppdrag utarbetat förslag till förbättring av daglönarnas pensionsförhållanden, som samtliga i ärendet hörda myndigheter hava ock varit eniga om, att fullt giltiga skäl föreligga för beredandet åt daglönarna av en sådan pensionsförbättring.

Enligt bemälda sakkunnigas förslag skulle pensionsbeloppet, vilket, liksom för närvarande är fallet, skulle bestämmas efter tjänstetidens längd, vid en tjänstetid av 25 år utgöra, för förman och sjukvaktare 650 (nu 400) kronor samt för annan daglönare 550 (nu 300) kronor. För varje fullt tjänstår därutöver intill 30 år skulle pensionen höjas med 20 kronor och för varje ytterligare år med 40 kronor, dock att högsta pensionsbeloppet skulle utgöra, för förman och sjukvaktare 950 (nu 625) kronor samt för annan daglönare 850 (nu 450) kronor. Vid uppgörandet av ifrågavarande förslag hava i viss mån tjänat såsom förebild de bestämmelser, som med avseende å statspension gälla för pensionering av telegrafverkets verkstads-, förräds- och linjearbetare samt statens

järnvägars och vattenfallsverks icke ordinarie personal enligt den 29 juni 1917 fastställda reglementen.

I förevarande avseende har statskontoret — med hänsyn bland annat därtill, att försiktigheten syntes bjuda att vid nu ifrågavarande tillfälliga pensionsreglering icke i någon mån överskrida vad som kunde antagas bli godkänt vid en eventuellt framdeles genomförd definitiv pensionsreglering — ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke de sakkunnigas förslag borde i avseende å pensionsbeloppen i någon mån modifieras; och har statskontoret i sådant syfte föreslagit, att pensionsbeloppet skulle vid en tjänstetid av 25 år för förman och sjukvaktare utgöra 600 kronor samt för annan daglönare 500 kronor. För varje fullt tjänstår därutöver skulle pensionsbeloppet höjas med 20 kronor, dock att högsta pensionsbeloppet skulle utgöra, för förman och sjukvaktare 900 kronor samt för annan daglönare 800 kronor.

Efter prövning av de sålunda föreliggande båda alternativen till förevarande frågas lösning anser jag mig böra biträda det av statskontoret avgivna förslaget. Såsom ämbetsverket framhållit, måste det vid bestämmandet av ifrågavarande provisoriska pensionsbelopp tillses, att dessa belopp icke gå utöver dem, som vid en definitiv pensionsreglering kunna tänkas bli fastställda. De av statskontoret föreslagna beloppen innebära därjämte en avsevärd och, i betraktande av anordningens provisoriska karaktär, enligt mitt förmenande lämpligt avvägd höjning av de jämlikt nu gällande bestämmelser utgående pensionerna. Det av statskontoret avgivna förslaget läser även i det avseendet böra givas företräde framför de av de sakkunniga tillstyrkta bestämmelserna, att det närmare ansluter sig till det nuvarande pensionssystemet.

Statskontoret har vidare fäst uppmärksamhet därpå, att i de sakkunnigas förslag saknas närmare föreskrifter rörande det pensionstillägg, som skulle utgå till redan pensionerad daglönare; och har statskontoret, som utgått från, att de nya bestämmelserna skulle tillämpas å samtliga daglönare, som pensionerats efter 1918 års ingång, och träda i kraft från och med den 1 juli 1920, i sådant hänseende hemställt, att till förman, sjukvaktare eller annan daglönare, som under tiden den 1 januari 1918—30 juni 1920 tillträtt pension enligt de år 1910 fastställda grunder, skulle från och med den 1 juli 1920 utgå en tilläggspension till sådant belopp, att detsamma jämte pensionen uppginge till det belopp, som skulle hava vederbörande i pension tillkommit, därest pensionen vid densammans beviljande avpassats efter förutnämnda, av statskontoret förordade bestämmelser.

Emot statskontorets hemställan i fråga om sättet för bestämmandet av det pensionstillägg, som borde utgå till redan pensionerad daglönare, har jag icke någon erinran att framställa; och delar jag jämväl statskontorets åsikt såväl beträffande de grupper av daglönare, varå de nya bestämmelserna skola äga tillämpning, som med avseende å tidpunkten, då dessa bestämmelser böra träda i kraft. I det förra avseendet synes mig till en början vara givet, att här ifrågavarande pensionsförbättring — i likhet med den år 1917 beslutade pensionsregleringen för arbetarpersonalen vid vissa statens affärsdrivande verk och den år 1919 antagna pensionsförbättringen för viss personal vid marinen — icke bör avse andra marinens daglönare än dem, som pensionerats efter 1918 års ingång. Av förenämnda sakkunniga och marinförvaltningen har ansetts, att pensionsförbättringens retroaktiva tillämpning borde inskränkas till de daglönare, som jämlikt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser erhållit tillstånd att efter ingående i pensionsåldern fortfarande kvarstå i arbete. Emot denna uppfattning synes mig med allt skäl kunna invändas, att det icke kan anses vara med billighet och rättvisa överensstämmande, att sådana daglönare, som pensionerats efter 1918 års ingång utan att — vare sig på grund av nedsatt arbetsförmåga eller bristande arbetstillgång — hava kunnat fortfarande åtaga sig eller beredas arbete, skulle uteslutas från delaktighet i den ifrågasatta pensionsförbättringen. I det senare hänseendet läser, särskilt för undvikande därav, att pensionsberättigade arbetares kvarstående i arbete eljest skulle nödvändiggöra avskedande av yngre arbetskrafter, de nya bestämmelsernas ikraftträdande böra äga rum snarast möjligt och tidpunkten härför lämpligen kunna, på sätt föreslagits, fastställas till den 1 juli 1920.

De ökade kostnader, som vid genomförandet av ifrågavarande pensionsförbättring för marinens daglönare skulle uppstå, hava av marinförvaltningen förslagsvis upptagits till 11,500 kronor för år 1920 och till 19,000 kronor för år 1921. Då förevarande ärende vid tiden för avlåtandet till innevarande års riksdag av statsverkspropositionen och propositionen om tilläggsstat till riksstaten för år 1920 ännu icke förelåg i det skick, att det kunde underställas Kungl. Maj:ts prövning, har i berörda proposition om tilläggsstat till riksstaten för år 1920 under tionde huvudtiteln, punkt 8, hemställts, att riksdagen måtte i avvaktan på proposition i ämnet för ifrågavarande ändamål å tilläggsstat för år 1920 beräkna ett förslagsanslag av 11,500 kronor. Vidare har i statsverkspropositionen till 1920 års riksdag under elfte huvudtiteln, punkt 19, föreslagits, att riksdagen måtte, i avvaktan på proposition i ämnet, i det ordinarie förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap,

varifrån pensionerna till marinens daglönare utgå, beräkna en förhöjning av 19,000 kronor. Därjämte har i nämnda statsverksproposition föreslagits riksdagen att i omförmälda ordinarie anslag beräkna en ytterligare ökning av 2,000 kronor på grund av den utav 1919 års lagtima riksdag beslutade förhöjningen av pensionerna till avskedade båtsmän, vilka pensioner jämväl bestridas av omförmälda anslag; och torde jag i sådant hänseende få erinra, att 1919 års lagtima riksdag medgivit, att pensioner genom flottans pensionskassa till avskedade båtsmän (marinsoldat) finge från och med år 1919 utgå med 200 kronor för varje pensionstagare vid fyllda 67 år. I enlighet härmed skulle det ordinarie förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap, som i innevarande års riksstat uppförts med 288,000 kronor, för år 1921 höjas med (19,000 + 2,000) 21,000 kronor till 309,000 kronor.

Beträffande de sålunda för omförmälda ändamål beräknade beloppen har jag icke någon erinran att framställa.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att

dels till beredande av pensionsförbättring åt vid marinen anställda daglönare å tilläggsstat för år 1920 under tionde huvudtiteln bevilja ett förslagsanslag av 11,500 kronor;

dels i riksstaten för år 1921 höja det under elfte huvudtiteln upptagna ordinarie förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap, nu 288,000 kronor, med 21,000 till 309,000 kronor;

dels ock förklara,

1) att till förman, sjukvaktare och annan daglönare, som pensioneras efter den 30 juni 1920, skall tills vidare utgå pension, som vid en tjänstetid av 25 år skall utgöra, för förman och sjukvaktare 600 kronor samt för annan daglönare 500 kronor jämte förhöjning av nämnda pensionsbelopp med 20 kronor för varje fullt tjänstår därutöver och under iakttagande tillika, att högsta pensionsbeloppet må uppgå till, för förman och sjukvaktare 900 kronor samt för annan daglönare 800 kronor; samt

2) att till förman, sjukvaktare och annan daglönare, som under tiden den 1 januari 1918—30 juni 1920 tillträtt pension enligt de i kungörelsen den 25 november 1910 angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare fastställda grunder, skall från och med den 1 juli 1920 tills vidare utgå tilläggs pension till sådan storlek, att densamma jämte pensionen uppgår till det belopp, som skulle hava vederbörande i pension

tillkommit, därest pensionen vid densammas beviljande bestämts enligt de under 1) här ovan angivna grunder.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Tor Ericsson Ärje.

Bilaga 1.

Tablå
Över kostnaderna för pensionering av daglönare vid marinen under
åren 1920 och 1921.

	Pensionsbelopp enligt		Ökning enligt förslaget	Antal daglönare, som bliva pensions- berättigade år		Kostnadsökning för daglönare, som pensioneras år	
	gällande bestäm- melser	de sak- kunnigas förslag		1920	1921	1920	1921
<i>Förmän.</i>							
40 tjänstår	625	950	325	12	8	3,900	2,600
39 »	610	950	340	3	1	1,020	340
38 »	595	950	355	2	—	710	—
36 »	565	950	385	1	—	385	—
35 »	550	950	400	1	—	400	—
34 »	535	910	375	1	—	375	—
33 »	520	870	350	1	—	350	—
31 »	490	790	300	1	—	300	—
29 »	460	730	270	1	—	270	—
<i>Övriga arbetare.</i>							
40 tjänstår	450	850	400	3	4	1,200	1,600
39 »	440	850	410	—	2	—	820
38 »	430	850	420	2	1	840	420
37 »	420	850	430	—	1	—	430
36 »	410	850	440	1	—	440	—
32 »	370	730	360	—	1	—	360
30 »	350	650	300	1	—	300	—
28 »	330	610	280	3	1	840	280
27 »	320	590	270	1	1	270	270
25 »	300	550	250	—	2	—	500
Summa	—	—	—	34	22	11,600	7,620